لیلاز و جبرائیلی در گفت و گویی مطرح کردند؛

هزینه مردم، دلاری است و در آمدشان ریالی

سعید لیلاز، اقتصاددان معتقد است که علت اصلی افزایش قیمت‌ها رشد نقدینگی است که دولت رئیسی تا حدی ضریب فزاینده نقدینگی را کنترل کرده اما نتوانسته جلوی افزایش پایه پولی را بگیرد و این باعث تورم می‌شود. اما یاسر جبرائیلی، پژوهشگر اقتصاد سیاسی معتقد است با توجه به اینکه نقدینگی موجود نصف تولید ناخالص داخلی است، رشد نقدینگی باعث تورم نشده بلکه علت اصلی گرانی‌ها افزایش نرخ ارز و آزادسازی قیمت‌ها است که ریشه آن به پیروی دولت‌ها از سیاست‌های صندوق بین‌المللی پول برمی گردد و این روند از دوران آقای هاشمی شروع شد.

اسحق ارزانی

گروه اقتصادی – گفت و گویی با موضوع حکمرانی اقتصادی با حضور سعید لیلاز، اقتصاددان و سیدیاسر جبرائیلی، پژوهشگر حوزه اقتصاد سیاسی برگزار شد.

سعید لیلاز اظهار کرد: در حال حاضر مهمترین مساله اقتصاد ایران ناترازی است که در تمام بخشها دیده می شود. در حوزه انرژی، عرضه و تقاضای کالا و خدمات، تجارت خارجی و دیگر بخشها دچار ناترازی‌های بنیادین هستیم. در حال‌حاضر به یک سری هزینه‌ها دچار شده‌ایم که صرفاً به حوزه مالی دولت محدود نمی‌شود بلکه در بخش انرژی نیز اینگونه است.

لیلاز: از رانت آب به رانت نفت و سپس چاپ پول رسیدیم

وی افزود: مساله اصلی در بیرون از اقتصاد است که ما به آن اقتصاد سیاسی می گوییم. طی سه تا چهار هزار سال اخیر ایران را با توزیع رانت آب اداره کرده‌ایم. ویژگی چنین جوامع آب سالار نیز این است که کاخهای بزرگ می‌سازد. روی این مساله کار کردیم تا ظرفیتش تمام شد و وارد عرضه نفت شدیم. از زمان بهره‌برداری از چاه نفت مسجدسلیمان تا همین تحریم‌ها کشور را با رانت نفت اداره می کردیم.

این اقتصاددان خاطرنشان کرد: از حدود شش سال قبل داریم ایران را با چاپ پول بدون پشتوانه اداره می‌کنیم که ظرفیت این هم تمام می‌شود. ویژگی این اقدام تورم است. ما طولانی‌ترین موج تورم بالای تاریخ ایران را تجربه می کنیم. امروز با افتخار اعلام می کنند نرخ رشد نقدینگی را به ۲۶ درصد رسانده‌اند. ما بدون رویکرد اقتصاد درون‌زا نمی توانیم کشور را اداره کنیم.

لیلاز با بیان اینکه چیز جدیدی در اقتصاد برای عرضه نداریم گفت: باید به سمت بهبود بهره‌وری برویم و تحقق این مساله بدون مردم امکان‌پذیر نیست. الان بین ۱۲ تا ۲۰ میلیارد دلار تراز تجاری منفی داریم که باید برای جلوگیری از این خروج سرمایه فکری شود. باید یک سلسله اقدامات انجام دهیم که وحشتناک دردناک خواهد بود؛ چرا که به موقع انجام نشده است. این نیاز به پشتوانه مردمی دارد تا بتوانیم آن را اجرا کنیم. در حال حاضر این پشتوانه وجود ندارد. توده مردم فقیر و دلشکسته شده‌اند و نمی‌خواهند وارد اقتصاد شوند.

وی تصریح کرد: در حال حاضر اصلی‌ترین مساله چگونگی جلب مشارکت مردم به ویژه در طبقات شهری است. باید بلوغ فرهنگی به رسمیت شناخته شود. در طول ۲۵ سال گذشته ۶۵ درصد دانشجوها دختر بودند الان که به عرصه مدیریتی رسیده‌اند آنها را نمی‌پذیریم. باید طبقه متوسط را که بالغ شده بپذیریم و البته شدنی است و من ناامید نیستم. اما تا الان نشانه‌ای از اینکه حکومت بخواهد طبقه‌ای که محصول انقلاب اسلامی است را به رسمیت بشناسد نمی‌بینیم.

به گفته لیلاز، ناترازی در اقتصاد ایران الان به قطع عضو و جراحی کشیده شده است. در حالی که نمی‌توانید نرخ تورم را کنترل کنید چگونه می‌خواهید بنزین را به سطح جهانی برسانید؟ الان بانک‌های ما ۱۵۰ تا ۲۰۰ هزار میلیارد تومان زیان انباشته دارند که رقم واقعی سه برابر این است. درآمد سرانه ما نسبت به اوایل انقلاب افزایش نیافته بلکه کاهش یافته است.

جبرائیلی: فتنه ۸۸ شورش اشرافیت علیه جمهوریت بود

سید یاسر جبرائیلی ـ پژوهشگر حوزه اقتصاد سیاسی نیز در این نشست با اشاره به حماسه ۹ دی خاطرنشان کرد: سال ۸۸ انتخابات ریاست جمهوری برگزار شد و مردم با مشارکت بالا شرکت کردند که برخی ادعای تقلب را مطرح کردند و هیچگاه ثابت نشد اما هشت ماه کشور را دچار آشوب کردند. فتنه ۸۸ شورش اشرافیت علیه جمهوریت بود که با حمایتهای خارجی همراه بود. وی خطاب به لیلاز گفت: خوب است ما تابلوی خودمان را مشخص کنیم و بگویم می‌خواهیم از کدام مکتب دفاع کنیم و با چه تابلویی قصد نقد اقتصاد کشور را داریم. این اقتصاددان با اشاره به حضور لیلاز در حزب کارگزاران سازندگی گفت: جریان اصلاح‌طلب می گوید حاکمیت یکدست شده و علت وضع موجود همین است. جریان اصولگرا نیز می گوید شما مین گذاری کرده بودید. اما به نظر من این مباحث انحرافی است.

جبرائیلی: آقایان می‌دانستند گران‌سازی و خصوصی‌سازی منجر به اعتراضات می‌شود

جبرائیلی تاکید کرد: اصولگرایان و اصلاح‌طلبان هردو یک تئوری وارداتی را در کشور اجرا کردند و از دوره هاشمی تاکنون این نسخه ادامه دارد. وقتی سه دهه یک سیاست در کشور پیاده می‌شود نمی‌توانیم بگوییم علت وضع موجود این نیست. دوران هاشمی مقارن با اواخر دهه ۸۰ میلادی است که جمع‌بندی بانک جهانی و آمریکا این بود که توسعه یافته یعنی ما. شما اگر می خواهید مثل ما شوید این نسخه را می دهیم اجرا کنید. این نسخه چه بود؟ کاهش ارزش پول ملی، افزایش قیمت انرژی، کوچک‌سازی دولت و خصوصی‌سازی. آقایان می‌دانستند این گران‌سازی‌ها و خصوصی‌سازی‌ها منجر به اعتراضات عمومی خواهد شد.

این کارشناس اقتصادی یادآور شد: نسخه‌هایی در جهت فروپاشی نظام در دولتهای هاشمی، خاتمی انجام شد و اوج این سیاست‌ها در دولت احمدی‌نژاد بود. از دهه ۱۹۹۰ به بعد موضوع هدفمند کردن یارانه ها پیش آمد که قیمت حامل های انرژی آزاد شد. در دولت احمدی نژاد تمام قیمت مواد اولیه از نفت و انرژی و پتروشیمی و پالایشگاهی، جهانی شد. از آن دوره تا امروز نفت و فولاد به قیمت جهانی فروخته می‌شود. گفتند بانک جهانی اعلام کرده ایران برای دیگر کشورها الگو شود. به گفته جبرائیلی، در دولت روحانی صندوق بین المللی پول گفت نرخ ارز را به قیمت بازار برسانید. ۳۷۰۰ تومان را به ۴۲۰۰ تومان رساندند که صندوق بین‌المللی پول تشکر کرد. در سال ۱۳۹۸ یک هیاتی از صندوق بین المللی پول به ایران آمد و برای ما ساختار بودجه نوشت که گران‌سازی بنزین و حذف یارانه‌ها را ارایه کرد. آقای لیلاز هم از حامیان این سیاست است. بهمن ۱۴۰۱ دولت رئیسی به این نسخه عمل کرد و نرخ بهره بانکی را افزیش داد. چند دوره است که نسخه‌های صندوق بین‌المللی پول در کشور اجرا شده و عواقبش را الان می‌بینیم.

لیلاز: هاشمی موافق افزایش قیمت دلار نبود

در ادامه لیلاز گفت: آقای جبرائیلی اساس مشکلات اقتصاد یعنی فساد را نادیده می گیرد و از آن طرف می‌گوید شما موافق افزایش قیمت دلار هستید. اگر کسی گفته آقای هاشمی موافق افزایش قیمت دلار بوده دروغ گفته است. ما الان روزی ۲۵۰ میلیون لیتر در ایران بنزین و گازوئیل مصرف می کنیم در حالی که با ۵۰ میلیون لیتر مساله حل می‌شد.

وی بیان کرد: بزرگترین دزدی ایران در زمان دلار ۴۲۰۰ تومانی ایجاد شد. شما اصل دزدی را نمی‌بینید و مساله آزادسازی قیمت را نقد می کنید. از یک سر سوزن مواضع سال ۸۸ عقب ننشسته‌ام و با تمام قوا از آن دفاع می کنم. چون شما مطرح کردید و زیادی هم جلو رفتید این را می گویم.

این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه من تاریخ اندیشه اقتصادی را در دانشگاه تدریس می کنم افزود: مشکل اصلی ما با شما این است که شما فکر می کنید اندیشه بر ماده مقدم است. سال ۱۳۶۸ تمام خزانه کشور و بنادر کشور خالی بود، شکم مردم خالی و انبارها خالی بود. یکباره جنگ عراق و آمریکا اتفاق افتاد و ایران می خواست در کوتاه‌ترین زمان ممکن به سمت بازسازی برود که من آن موقع مخالف این سیاست بودم. آقای هاشمی می گفت ما باید ایران را از لبه پرتگاه که آمریکا و عراق می خواهند ببرند بیرون بکشیم. در پاییز ۱۳۷۰ حجم تولید ناخالص داخلی را به رکورد سال ۱۳۵۵ رساندیم که ظرف کمتر از دو سال این اتفاق بعد از جنگ رخ داد.

لیلاز: جلوی رشد نقدینگی را بگیرید، مرگ بر کسی که بگوید بنزین گران شود

مسلما اگر قرار بر این باشد که خودروسازان داخلی با همین دست فرمان کنونی تولید کنند و از سوی دیگر، خبری از واردات خودرو با سرعت بالا و حجم قابل قبول نباشد، سپردن قیمت گذاری به خودروسازان مساوی است با افزایش هر روزه قیمت‌های کارخانه‌ای به دلایل و بهانه‌های مختلف؛ اتفاقی که مردم را نگران می‌کند؛ بنابراین، ضرورت دارد که وزارت صمت و دولت به آن توجه ویژه ای داشته باشند.

لیلاز خطاب به جبرائیلی گفت: شما با این رویه آقای رئیسی را هم به سرنوشت آقای احمدی نژاد دچار می‌کنید. من به شدت مخالفم که سالیانه ۵۰ درصد رشد نقدینگی داشته باشید و قیمت بنزین آزاد شود. جلوی رشد نقدینگی را بگیرید مرگ بر کسی که بگوید قیمت بنزین باید گران شود. من به هیچ عنوان معتقد نیستم که ما در ایران بانک خصوصی داریم. همه بانکها حاکمیتی هستند. حتما این بانکها به آقای روحانی وصل نیستند وگرنه پدرش را درآورده بودید.

لیلاز بیان کرد: قدرت خرید طبقه کارگری ایران را به نصف رساندید.

جبرائیلی: در دوره هاشمی نرخ تورم از ۹ درصد به ۴۹ درصد رسید

جبرائیلی در ادامه این نشست اظهار کرد: در دوره هاشمی نرخ تورم از ۹ درصد به ۴۹ درصد رسید. شاخص فلاکت از ۱۸ درصد به ۵۸.۵ درصد رسید. اینکه کیک اقتصاد بزرگ شود ولی مردم بدبخت شوند و این کیک را یک جریانی ببلعد که درست نیست. فاجعه اصلی از جهانی‌سازی قیمت‌ها شروع شد. از دوره آقای هاشمی تا امروز رد پای صندوق بین‌المللی پول در سیاستهای اقتصادی کشور دیده می‌شود.

وی با اشاره به اجرای سیاستهای تعدیل در سال ۱۳۸۷ گفت: از آن زمان که این سیاست‌ها اجرا شد قدرت خرید خانوار ایرانی روند نزولی پیدا کرد. از سال ۱۳۸۶ تمام محصولات پالایشی و فولاد به دلار فروخته می‌شود.

این خودکار و میز و صندلی و هرچه می‌بینیم محصولات پتروشیمی است که داخل این کشور تولید می‌شود. شما آن را به قیمت بورس فلزات لندن به تولیدکننده داخلی می‌فروشید. خودروساز ایرانی می‌گوید من با ۳۰ درصد بالاتر از قیمت جهانی، فولاد را می‌خرم و نصف قیمت چین می‌فروشم. آقای لیلاز معادله‌ای که چیدید هزینه‌های تولید را بالا برده است. در بورس کالا همین تولید را به حراج گذاشته اید که همه تولیدکنندگان دارند بدبخت می شوند.

جبرائیلی: هزینه مردم، دلاری است و درآمدشان ریالی

این پژوهشگر حوزه اقتصاد سیاسی تاکید کرد: ۹۵ درصد معادن این کشور که انفال کشور است و باید دست دولت باشد خصوصی‌سازی شده است. ۸۰ درصد صادرات غیرنفتی دولت همین فولاد و معادن و پتروشیمی است. دلار را گران می کنند محصولشان را به دلار به ما می‌فروشند. هزینه مردم دلاری، درآمدشان ریالی است که به ناترازی می‌انجامد. هزینه دولت دلاری، درآمدش از طریق مالیات، ریالی است. در این شرایط دولت و مردم دچار ناترازی شده‌اند. تنها بخش تراز، فولادی‌ها و پالایشی‌ها هستند که اطلاعیه دادند علت سود ما افزایش نرخ ارز است. یعنی یک عده سود می کنند یک عده بدبخت می‌شوند. صندوق بین‌المللی پول هم این را می خواهد. ما را خام فروش کرده اند.

لیلاز: دولت رئیسی توانسته تا حدی جلوی ضریب فزاینده پول را بگیرد

لیلاز گفت: دولت آقای رئیسی توانسته تا حدی جلوی ضریب فزاینده پول را بگیرد اما جلوی پایه پولی را نتوانسته بگیرد. هرگاه تقاضای کل از عرضه جلو بیفتد تورم ایجاد می‌شود. در حال حاضر تقاضا ۴.۷ درصد رشد کرده در حالی که عرضه ۴۰ درصد رشد کرده است. اگر رشد نقدینگی ۴۰ درصد باشد و رشد تولید ۲۵ تا ۳۰ درصد شود تورم کنترل می‌شود. رشد عرضه کل یا رشد بهره‌وری است که در ایران به دلیل اقتصاد بیش از حد دولت و اقتصاد دستوری نمی‌تواند بالا برود . این هم ریشه در دهه ۴۰ است. از طرف دیگر رشد سرمایه‌گذاری نداریم. البته از سال ۱۴۰۰ روند تشکیل سرمایه مثبت شده اما کافی نیست.

جبرائیلی: پول دست مردم زیاد نیست که به سمت کالا بروند

جبرائیلی در ادامه این برنامه بیان کرد: الان مردم پول دستشان زیاد نیست که به سمت کالا بروند. تورم ما تورم فشار هزینه است. وقتی نهاده گران می شود مرغ گران می شود. وقتی فولاد را گران می کنید. نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی نصف است. در این شرایط چطور کشش تقاضا باعث تورم می‌شود؟ یعنی کالا و خدمت در اقتصاد ما دو برابر نقدینگی است. آیا این تورم ایجاد می کند؟ علت اصلی تورم افزایش نرخ ارز و آزادسازی قیمتها است. ۴۰ شرکت بزرگ بورسی سال ۱۴۰۱ مبلغ ۹۵۷ هزار میلیارد تومان سود داشتند که از گران‌سازی حاصل شد. دانه مرغ از ۴۲۰۰ تومان به ۲۸ هزار تومان رسیده، طبیعی است که قیمت مرغ هفت برابر شود.

برنامه جدید بانک مرکزی برای پرداخت وام ازدواج و فرزند

گروه اقتصادی – فرزین گفت: تا به امروز بیش از حدود ۱۲۹ همت تسهیلات ازدواج پرداخت شده است که حاکی از تحقق ۱۱۵ درصدی عملکرد توسط شبکه بانکی است. محمدرضا فرزین در شصت و سومین اجلاس سالانه مجمع عمومی و فوق العاده بانک مرکزی که ریاست جمهور، دادستان کل کشور، وزیر امور اقتصاد و دارایی، رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر صمت، وزیر نفت، وزیر جهاد کشاورزی و سایر اعضای مجمع به همراه اعضای شورای پول و اعتبار و اعضای هیئت عامل و مدیران بانک مرکزی حضور داشتند، تصریح کرد: در راستای سیاست‌های جدید بانک مرکزی با محورهای کنترل و مدیریت رشد نقدینگی با هدف مهار تورم، تنظیم گری و مدیریت بازار ارز، تقویت نظارت و اصلاح نظام بانکی، تقویت حکمرانی ریال و تقویت دیپلماسی ارزی و پولی و مدیریت انتظارات تورمی و افزایش اعتماد مردم و فعالان اقتصادی به آینده اقتصاد ایران مورد تاکید قرار دارد. رئیس کل بانک مرکزی در خصوص اقدامات بانک مرکزی برای تنظیم گری و مدیریت بازار ارز گفت: تقویت سمت عرضه ارز با اقداماتی چون پیگیری بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور، استفاده از ظرفیت‌های کشورهای همسایه و شرکای تجاری و متنوع سازی روش‌های بازگشت ارز حاصل از تجارت در حال اجرا است.

وی افزود: در سمت تقاضا نیز با رویکرد تأمین نیازهای واقعی ارز، تدوین سالانه برنامه مصارف ارزی، تأمین ارز کالاهای اساسی در بستر پرتال ارزی، راه اندازی مرکز مبادله ارز و طلای ایران، تغییر رویکرد نظارت بر مصارف ارزی کشور و کنترل مصرف ارز نیازهای ضروری به حساب ارزی متقاضیان در دستور کار قرار گرفت و نتایج رضایت بخشی برای مدیریت بهینه بازار ارز کشور در پی داشت.

رئیس کل بانک مرکزی تصریح کرد: برای تقویت و مدیریت ذخایر بازار ارز نیز با دیپلماسی ارزی و حرکت در راستای آزادسازی منابع بلوکه شده در سایر کشورها هم اکنون در وضعیت مناسبی به لحاظ ذخایر ارزی قرار داریم و با برنامه‌های آتی سعی در تقویت این ذخایر خواهیم داشت. همچنین برای گسترش تعاملات از ظرفیت‌های اتحادیه پایاپای آسیا که ریاست دوره‌ای آن بر عهده ایران است بهره خواهیم برد. دکتر فرزین گفت: طراحی صندوق تثبیت ارزی، طراحی و راه اندازی سامانه‌های جدید معاملات ارزی، افتتاح مرکزی مبادله ارز و طلای ایران، طراحی و انتشار اوراق مرابحه ارزی با هدف تأمین مالی تولید در داخل کشور و اصلاح رویه‌های رفع تعهد صادراتی از دیگر اقدامات بانک مرکزی در راستای پیاده سازی برنامه تثبیت اقتصادی و ثبات در بازار ارز است.

بار تأمین مالی کشور بر عهده شبکه بانکی

دکتر فرزین با اشاره به اهمیت شبکه بانکی در نظام تأمین مالی کشور گفت: حدود ۸۹.۹ درصد تأمین مالی کشور بر عهده نظام بانکی است. در این بین بازار سرمایه نیز حدود ۱۰ درصد بار تأمین مالی و تنها ۰.۱ درصد توسط سرمایه گذار خارجی تأمین می‌شود که نشان از فشار سنگین بار تأمین مالی کشور به شبکه بانکی دارد. بر این اساس رویکردهای کلی سیاست اعتباری بانک مرکزی نیز شامل تقویت سرمایه در گردش، تأمین مالی زنجیره‌ای در راستای تأمین مالی غیرتورمی، تقویت تأمین مالی شرکت‌های دانش بنیان، بهبود تأمین مالی خرد است به گونه‌ای که نظام اقتصادی و تولید کشور دچار وقفه نشود و همزمان برنامه‌های مهار تورم نیز به خوبی به اجرا درآید.

تحقق ۱۱۰ درصدی پرداخت تسهیلات ازدواج و فرزندآوری

رئیس کل بانک مرکزی در خصوص پرداخت تسهیلات ازدواج و فرزندآوری که مورد تاکید ریاست جمهوری نیز هست، تشریح کرد: در حالیکه پرداخت ۱۱۱.۸ همت تا تاریخ ۷ دی ماه ۱۴۰۲ تسهیلات ازدواج مصوب شده بود تا این تاریخ بیش از حدود ۱۲۹ همت تسهیلات ازدواج پرداخت شده است که حاکی از تحقق ۱۱۵ درصدی عملکرد توسط شبکه بانکی در سال ۱۴۰۲ است.همچنین تا تاریخ ۷ دی ماه پرداخت ۳۸.۲ همت تسهیلات فرزندآوری مصوب شده بود و تا تاریخ اشاره شده بیش از ۳۵.۵ همت وام فرزندآوری به متقاضیان پرداخت شده است که تحقق ۹۳ درصدی تکالیف فوق را نشان می‌دهد.

فرزین گفت: در مجموع ۱۱۰ درصد تکالیف تعیین شده در خصوص وام‌های ازدواج و فرزندآوری پرداخت شده است.

رئیس کل بانک مرکزی اظهار داشت: از آنجایی که پرداخت تسهیلات ازدواج به تمام متقاضیان از دغدغه‌های ریاست محترم جمهوری است و همچنین با توجه به تعداد بالای متقاضیان و اهمیت موضوع برای آحاد جامعه برنامه‌های مدونی در بانک مرکزی برای پرداخت تسهیلات ازدواج و فرزند به متقاضیان داریم تا دسترسی تمام متقاضیان به این تسهیلات فراهم شود که این برنامه از هفته‌های آتی و با تأمین منابع لازم از سوی شبکه بانکی اجرایی خواهد شد.دکتر فرزین در خصوص تأمین مالی شرکت‌های دانش بنیان نیز گفت: در هشت ماهه نخست سال ۱۵۴۱ هزار میلیارد ریال به شرکت‌های دانش بنیان تسهیلات پرداخت شده است که رشد ۷۱.۸ درصدی در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته نشان می‌دهد.

رئیس کل بانک مرکزی در خصوص برنامه بانک مرکزی برای اصلاح نظام بانکی و رفع ناترازی ها گفت: اصلاح رابطه دولت و شبکه بانکی و بانک مرکزی، اصلاح رابطه بانک‌ها و بانک مرکزی، تقویت نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها و تقویت نظارت هوشمند و چندلایه بانک مرکزی بر فعالیت شبکه بانکی در دستور کار است و اگر بانکی نتواند در مسیر اصلاح و رفع ناترازی گام بردارد به سمت عملیات فیصله خواهیم رفت.

فرزین با اشاره به نتایج سیاست تثبیت در کاهش نرخ رشد نقدینگی به عنوان عامل اصلی کنترل تورم اظهار داشت: نرخ رشد نقدینگی از ۴۲.۸ درصد در مهر ۱۴۰۰ به ۲۶.۲ درصد در پایان آبان ماه سال جاری رسیده است و تا پایان سال با اجرای دقیق برنامه کنترل تورم انتظار می‌رود به هدف رشد ۲۵ درصدی برسیم. در خصوص نرخ رشد پایه پولی نیز که در پایان فروردین امسال حدود ۴۵ درصد بود به ۳۸.۵ درصد در آبان ماه رسیده و انتظار می‌رود همچنان در مسیر کاهشی قرار داشته باشد. فرزین با اشاره به رشد ۴.۷ درصدی اقتصاد کشور در ۶ ماهه نخست سال جاری نیز افزود: رشد اقتصادی ۴.۷ درصدی با نفت و رشد ۳.۶ درصدی بدون احتساب نفت نشان از بازگشت کشور به مسیر رشد اقتصادی بلندمدت دارد و امیدواریم با ادامه سیاست تثبیت و پیش بینی پذیر تر شدن اقتصاد شاهد شکوفایی هر چه بیشتر اقتصاد کشور باشیم.

تخلیه ۱۵.۵ میلیون تن کالای اساسی در بنادر کشور

گروه اقتصادی – معادل ۱۵ میلیون و ۴۹۷ هزار و ۴۷۹ تن کالاهای اساسی تا پایان آذر ماه امسال در بنادر کشور تخلیه و به وسیله ۶۰۳ هزار و ۴۰۶ دستگاه کامیون و ۱۸ هزار و ۸۳۰ واگن از بنادر خارج شده است.

سازمان بنادر و دریانوردی اعلام کرد: میزان تخلیه کالاهای اساسی شامل گندم، جو، ذرت، سویا، برنج، شکر و روغن در بنادر کشور طی ۹ ماهه نخست سال جاری، معادل ۱۵ میلیون و ۴۹۷ هزار و ۴۷۹ بود که در این بین سویا رشد ۱۲ درصدی و ذرت رشد ۷ درصدی داشت. میزان تخلیه گندم از ابتدای سال جاری تا پایان آذر ماه سال ۱۴۰۲ معادل ۲ میلیون ۶۷۳ هزار و ۴۷۴ تن بود. همچنین میزان تخلیه جو طی ۹ ماهه نخست سال جاری معادل ۱ میلیون و ۴۹۴ هزار و ۴۶۴ تن بود و میزان تخلیه ذرت تا پایان آذر ماه سال جاری معادل ۶ میلیون و ۹۶۹ هزار و ۶۹۳ تن بود. علاوه بر این میزان تخلیه سویا طی ۹ ماهه نخست سال ۱۴۰۲ معادل ۳ میلیون و ۱۳۹ هزار و ۷۰۳ تن بود و میزان تخلیه برنج نیز تا پایان آذر ماه ۱۴۰۲ معادل ۸۵ هزار و ۸۵۸ تن بوده است. این در حالی است که سویا با توجه به تخلیه ۲ میلیون و ۷۹۵ هزار و ۷۷۴ تنی مدت مشابه سال گذشته رشد ۱۲ درصدی را تجربه کرده است و ذرت نیز با توجه به تخلیه ۶ میلیون و ۵۰۸ هزار و ۶۳۵ تنی رشد ۷ درصدی را به ثبت رسانده‌است. همچنین میزان تخلیه شکر نیز تا پایان آذر ماه سال جاری معادل ۳۴۵ هزار و ۱۱۴ تن و میزان تخلیه روغن در بنادر کشور طی مدت مذکور معادل ۷۹۸ هزار و ۱۷۳ تن بود. البته تعداد کامیون و واگن اختصاص یافته جهت خروج کالاهای اساسی طی ۹ ماهه نخست سال جاری شامل ۶۰۳ هزار و ۴۰۶ دستگاه کامیون و ۱۸ هزار و ۸۳۰ واگن بوده که از تعداد کامیون‌های اختصاص یافته ۵۴ هزار و ۳۰۶ دستگاه به‌صورت حمل یکسره و مخصوص کشتی‌های گندمی، بوده است.

فضای تجارت برای بازرگانان سخت‌تر شده است؛

پیام تراز تجاری منفی ۱۲ میلیارد دلاری چیست!

گروه اقتصادی – کسری صادرات مقابل واردات باز هم رکورد زد؛ این چکیده حال و روز تجارت خارجی کشورمان است، به گونه‌ای که در مقابل بیش از ۲۶ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی، بیش از ۴۸ میلیارد دلار واردات به ثبت رسیده است که نشان از ناترازی تجاری دارد.

در ماه‌های اخیر، روند صادرات و واردات به گونه‌ای بوده که هر ماه، صادرات از واردات عقب مانده و در نتیجه کسری تجاری چند میلیارد دلاری به بار آورده است. حال در جدیدترین گزارش رسمی، یعنی در آخرین ماه پاییز، این شاخص اقتصادی باز هم منفی‌تر شده است، به گونه‌ای که طبق گفته رئیس گمرک کشورمان از ابتدای سال تا پایان آذرماه امسال یعنی بازه نه ماهه تجارت خارجی، ۴۸ میلیارد و ۴۲۰ میلیون دلار کالا وارد کشور شده و در مقابل ۱۰۱ میلیون و ۹۰۴ هزار تن کالا به ارزش ۳۶ میلیارد و ۴۳۰ میلیون دلار به خارج از کشور صادر شده است؛ بنابراین، کسری تراز تجاری به حدود منفی ۱۲ میلیارد دلار رسیده است که در نوع خود، رکورد منفی محسوب می‌شود.

این در حالی است که طبق گفته رضوانی‌فر، پنج کشور عمده طرف معامله واردات با ایران، شامل امارات متحده عربی با ۱۵ میلیارد دلار، چین با ۱۳ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۵ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، آلمان با یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار و هند با یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار بوده است. در مقابل یعنی کشورهای عمده طرف‌های معامله برای مقصد کالاهای صادراتی ایران، چین با ۱۰ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار، عراق با ۶ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار، امارات متحده عربی با ۴ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار، ترکیه با ۳ میلیارد و ۳۰۰ میلیارد دلار و هند با یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار پنج کشور عمده مقصد صادراتی کالای ایرانی بودند.

اما ثبت رکورد کسری تراز تجاری به منفی ۱۲ میلیارد دلار در نه ماهه سال جاری در شرایطی است که در مدت مشابه سال قبل، این رقم منفی ۶ میلیارد و ۳۶۹ میلیون دلار بود؛ بنابراین، اوضاع تراز تجاری در سه فصل امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته، بدتر شده است و می‌تواند پیامدهای منفی برای اقتصاد کشور داشته باشد.

عبدالناصر همتی، رئیس کل اسبق بانک مرکزی در این باره بر این باور است: «بخشی از روند تراز تجاری در ۹ماه امسال، که در پایان آذرماه به منفی ۱۲ میلیارد رسیده و موید کاهش ارزش صادرات و افزایش ارزش واردات است، ناشی از تلاش برای پایین کشیدن دستوری نرخ حقیقی ارز است.»

سید حمید حسینی، عضو هیات مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق نیز اظهار داشت: سیاست‌های ارزی در شکل گیری کسری تراز تجاری نقش مهمی دارد. به گونه‌ای که واردکننده به دنبال بیش اظهاری است و صادرکننده نیز کم اظهاری می‌کند. در حقیقت به دلیل چند نرخی بودن ارز، برای صادر کننده مقرون به صرفه است که دلار صادراتی خود را کمتر اظهار و ارزش گذاری کند و برای واردکننده هم به صرفه است که بیشتر ارز با نرخ پایین دریافت کند تا کالا وارد نماید. وی افزود: ارز ترجیحی در نهایت به فساد منجر می‌شود و در شرایط کنونی به دو دلیل تحریم‌ها و سیاست‌های ارزی، شاهد منفی شدن تراز تجاری کشور هستیم.

پیشتر نیز سلاح ورزی، رئیس اتاق بازرگانی ایران با اشاره به منفی‌تر شدن تراز تجاری کشور در هفت ماهه امسال، این اتفاق را ناشی از سیاست‌گذاری ارزی دانسته بود که احتمالا تا پایان سال بیشتر هم خواهد شد.
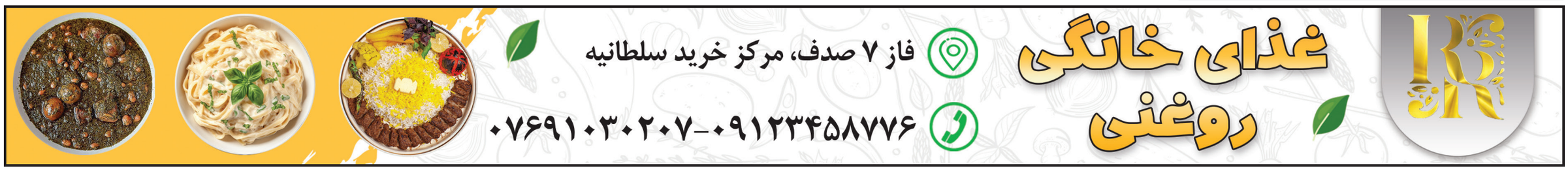
سلاح ورزی اظهار داشت: زمانی گفته بودیم که پیمان سپاری ارزی با این روش، درست نیست و اثر مورد نظر حاصل نمی‌شود، اما ما را به رانت جویی و گران کردن دلار متهم می‌کردند، اما امروز شوربختانه به این هشدارها توجهی نشد و نتایج آن را می‌بینیم. وی ادامه داد: بخشی از مشکلات هم ناشی از تحریم هاست؛ بنابراین، مجموعه بی توجهی دولت به مسائل مربوط به صادرات باعث شده تا این شکاف و ناترازی در تراز تجاری به وجود بیاید.